

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/3/2023
Identifikačné číslo spisu:	1219207036
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1219207036.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne H. G. L., narodenej XX. E. XXXX, J., X. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s.r.o., Bratislava, Záhradnícka 51, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 11 265 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 29C/90/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. z 28. februára 2023 sp. zn. 8Co/10/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2023 sp. zn. 8Co/10/2023 vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v uvedenom rozsahu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom z 10. novembra 2021 č. k. 29C/90/2019-225 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa voči žalovanej domáhala zaplatenia náhrady škody vo výške 11 265 eur (výrok I.) a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.). Konštatoval, že žalobkyňa sa domáhala zaplatenia sumy 203 eur titulom bolestného a sumy 11 062 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia s poukazom na poškodenie zdravia, ktoré utrpela dňa 23. júla 2018 pri dopravnej nehode. Po právnej stránke okresný súd vec posúdil podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), § 444 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej aj „zákon č. 437/2004 Z.z.“) a po skutkovej stránke záverom, že žalobkyňa v dostatočnej miere nepreukázala, že ňou uplatnený nárok na náhradu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vznikol v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, kedy došlo k poškodeniu jej zdravia. Bližšie uviedol, že podľa záverov znaleckého posudku H. Z. č. 120/2018 predstavovala ťažká ujma na zdraví, ktorú žalobkyňa pri dopravnej nehode utrpela, ťažké pomliaždenie bedernej chrbtice a kompresívnu zlomeninu stavca L2 so znížením prednej časti najviac o 1/3. Vychádzajúc zo záverov predmetného znaleckého posudku mal súd prvej inštancie za to, že práve tieto zranenia vznikli v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Poukázal tiež na v trestnom konaní vyhotovený znalecký posudok č. 143/2020, ako dodatok k

znaleckému posudku č. 120/2018, v ktorom znalec konštatoval, že žalobkyni nenáleží žiadne bodové hodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia. Od neexistencie trvalých následkov na zdraví žalobkyne, sťaženia spoločenského uplatnenia sa odvíjala aj skutková podstata trestného činu, ktorý spôsobil obvinený J. E. a samozrejme aj uložený trest. Z obsahu spisu vyplýva, že poškodenie stavca L5 (akékoľvek) nebolo u žalobkyne diagnostikované bezprostredne po dopravnej nehode. Prvýkrát sa objavilo až v lekárskej správe rehabilitačného lekára zo dňa 06. novembra 2018, potom v lekárskom posudku z 05. novembra 2019 a nakoniec aj v znaleckom posudku H. L. č. 22/2021 z 20. mája 2021. V poslednom znaleckom posudku znalec konštatoval, že poškodená okrem menej závažného úrazu - kompresívnej zlomeniny tela stavca L2 v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou utrpela s vysokou pravdepodobnosťou aj traumatické poškodenie medzistavcovej platničky L5/S1 a z tohto dôvodu mal za to, že hodnotenie bolestného by bolo vhodné doplniť aj o položku č. 108a - Poranenie medzistavcovej platničky pri súčasnej zlomenine stavca. Pri bodovom hodnotení trvalých následkov a sťaženia spoločenského uplatnenia znalec uviedol položku 254 - Vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy v rozsahu 130 bodov a položku 304a - Lahké poúrazové obmedzenie hybnosti chrčtice v rozsahu 190 bodov s 50 % navýšením - 95 bodov, čo predstavuje 285 bodov, spolu teda vo výške 415 bodov. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že zo žiadneho dôkazu nevyplýva príčinná súvislosť, a to poškodenia stavca L5 žalobkyne s dopravnou nehodou. V prípade znaleckého posudku č. 22/2021 ide o iné položky, a aj iné bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia ako boli v predchádzajúcich posudkoch, iný nárok. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 10. mája 2022 sp. zn. 8Co/33/2022 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5 774,10 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej (zamietajúcej) časti napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. Žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v preskúmanej veci si žalobkyňa uplatňuje na základe lekárskeho posudku z 05. novembra 2019, ktorý vypracoval jej ošetrojúci lekár H. Z. Y, J., bolestné vo výške 203 eur za 10 bodov, ktorými bola ohodnotená položka 109 - Spondylolistéza a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 11 062 eur za 546 bodov, ktorými bola ohodnotená položka 304c - poúrazové obmedzenie hybnosti chrčtice stredne ťažké (390 bodov zvýšených o 156 bodov). Výkonaným dokazovaním bolo preukázané, že v súvislosti s poškodeniami zdravia žalobkyne bol v trestnom konaní vypracovaný H. Z. znalecký posudok č. 120/2018, podľa záverov ktorého (s odvolaním sa na prepúšťacu správu zo dňa 27. júla 2018 a správu H. D. zo dňa 24. augusta 2018) žalobkyňa utrpela následkom dopravnej nehody kompresívnu zlomeninu L2 s tým, že pravdepodobne uvedené zranenie nezanechá trvalé následky, čo je však možné ohodnotiť až po roku. Na svojom znaleckom posudku znalec zotrval aj v jeho dodatku č. 143/2020 zo dňa 11. septembra 2020 s tým, že zranenie nezanechá trvalé následky, a preto v súvislosti s poškodením stavca L2 nepriznal žiadne bodové ohodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia, keď hybnosť v oblasti bedrovej chrčtice je v norme a žalobkyňa udáva iba subjektívne obťaž, ktoré sa nedajú objektivizovať. Z obsahu spisu vyplýva, že po vyšetreniach žalobkyne v dňoch 24. augusta 2018, 7. septembra 2018, 17. septembra 2018, 25. septembra 2018, 15. októbra 2018 sa objavilo poškodenie stavca L5 (posun) prvýkrát pri vyšetrení dňa 6. novembra 2018 a následne bolo zaznamenané aj v správach zo dňa 19. novembra 2018, 23. novembra 2018, 3. marca 2019, 22. marca 2019. Posudková lekárka H. B. neodporučila uhradiť položku 109 - spondylolistéza, keď poúrazový posun stavca L5 nemala žalobkyňa diagnostikovaný CT vyšetrením bezprostredne po úraze, ale až dodatočne röntgenom. Lekárka zároveň odporučila odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa položky 304 v súvislosti s poškodením stavca L2, a to bez navýšenia o 1/2. Znalec H. L. v znaleckom posudku č. 22/2021 zo dňa 20. mája 2021 odporučil ohodnotenie bolestného doplniť o novú položku - 108a - poranenie medzistavcovej platničky pri súčasnej zlomenine stavca - 60 bodov a za toto poškodenie v kombinácii s kompresívnou zlomeninou tela stavca L2 odporučil priznať náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 285 bodov (základné ohodnotenie 190 bodov zvýšených o 95 bodov). Pokiaľ ide o bolestné za poškodenie (posun) stavca L5 odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi týmto poškodením zdravia a dopravnou nehodou. Ako správne

konštatoval súd prvej inštancie, toto poškodenie nebolo zistené znaleckým posudkom vyhotoveným v trestnom konaní č. 120/2018; a ani v dodatku k tomuto znaleckému posudku č. 143/2020 hoci vtedy už lekárske správy, ktoré konštatovali aj poškodenie stavca L5, boli k dispozícii. Napokon ani v trestnom konaní nebola obvinenému kladená za vinu ťažká ujma na zdraví v súvislosti s poškodením stavca L5. Poškodenie stavca L5 nebolo zistené prvotným CT vyšetrením a bolo zaznamenané v lekárskejších správach s odstupom 4 mesiacov po dopravnej nehode, a preto v konaní vznikli pochybnosti, či toto poškodenie vzniklo ako následok dopravnej nehody. Preto bolo na žalobkyni preukázať existenciu príčinnej súvislosti tohto poškodenia jej zdravia s dopravnou nehodou. Za týmto účelom žalobkyňa predložila znalecký posudok č. 22/2021, ktorým bolo zistené iné poškodenie zdravia (poranenie medzistavcovej platničky pri súčasnej zlomenine tela stavca), než za aké si žalobkyňa v žalobe náhradu za bolesť uplatňovala. Správne preto súd prvej inštancie vyvodil, že ani týmto dôkazom žalobkyňa nepreukázala príčinnú súvislosť medzi poškodením stavca L5 a dopravnou nehodou zo dňa 23. júla 2018. Žalobkyňa si podanou žalobou uplatňovala aj sťaženie spoločenského uplatnenia za poúrazové obmedzenie hybnosti chrbtice, a to na základe lekárskeho posudku zo dňa 5. novembra 2019 v sume 11 062 eur. Okresný súd v tejto súvislosti poukázal na dodatok k znaleckému posudku č. 120/2018, v ktorom znalec konštatoval, že žalobkyni žiadne bodové hodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia nenáleží a konštatoval, že od neexistencie trvalých následkov na zdraví žalobkyne sa odvíjala aj skutková podstata trestného činu, ktorý spôsobil obvinený a aj uložený trest. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o neexistencii trvalých následkov na zdraví žalobkyne v súvislosti s dopravnou nehodou, keď v tejto časti dospel súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým záverom. Pokiaľ v tomto smere poukázal na závery znaleckého dokazovania v trestnom konaní, tieto bolo potrebné vyhodnotiť spolu so závermi vyplývajúcimi z ďalších listinných dôkazov. Trvalé následky v podobe poúrazového obmedzenia hybnosti chrbtice boli preukázané lekárskeým posudkom H. Y., posudkom H. B. a znaleckým posudkom H. L.. Išlo o obmedzenie hybnosti chrbtice v dôsledku zlomeniny tela stavca L2 a poškodenia medzistavcovej platničky L5 zistené znalcom H. L.. Vzhľadom na komplexnosť znaleckého posudku H. L. vzal odvolací súd tento za podklad pre svoje skutkové závery a rozsah obmedzenia hybnosti chrbtice posúdil tak, že išlo o ľahký stupeň, ktorý bol ohodnotený počtom 190 bodov zvýšených o 50 % so zreteľom na obmedzenie možnosti žalobkyne uplatniť sa v živote a v spoločnosti vzhľadom na poúrazové následky v oblasti drierkovej chrbtice v mladom veku. Napokon aj vo výroku rozsudku o vine bolo konštatované, že spôsobené zranenia obmedzovali žalobkyňu v obvyklom spôsobe života po prepustení z nemocnice po celú dobu liečenia a rehabilitácie v trvaní najmenej 10 týždňov. Po zopakovaní dokazovania v potrebnom rozsahu odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Výsledky vykonaného dokazovania dávali spoľahlivý podklad pre záver, že u žalobkyne došlo v dôsledku poškodenia zdravia pri dopravenej nehode k vzniku trvalých následkov v podobe poúrazového obmedzenia hybnosti chrbtice ľahkého stupňa. Výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia bola v roku 2019 stanovená na 20,26 eura za jeden bod, čo v danej veci znamená, že za 285 bodov prináleží žalobkyni suma náhrady vo výške 5 774,10 eura. Z vyššie uvedených dôvodov a po právnej stránke poukazujúc na ustanovenia § 2 ods. 2, § 5 ods. 1, 2 zákona č. 437/2004 Z.z. odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie sčasti potvrdil a sčasti zmenil tak, ako bolo uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia. Vychádzajúc zo znenia ustanovení § 11 ods. 6, 7 a 8 citovaného zákona a tiež v zmysle záverov rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/145/2017, sp. zn. 1Cdo/2012/2017 zároveň konštatoval, že žalovanej nevznikla povinnosť žalobkyni zaplatiť úroky z omeškania; preto pokiaľ sa domáhala aj tohto nároku jej tvrdenia nepovažoval za dôvodné a rozsudok okresného súdu v uvedenej časti tiež ako vecne správny potvrdil. O nároku na náhradu trov celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania, keďže obe mali v konaní úspech len čiastočný.

3. Na dovolanie žalobkyne Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. novembra 2022 sp. zn. 4 Cdo 146/2022 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2022 sp. zn. 8 Co 33/2022 vo výroku, ktorým vo zvyšku potvrdil zamietajúcu časť rozsudku súdu prvej inštancie ako aj vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že výkladom omeškania poisťovateľa s

poskytnutím plnenia podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. sa najvyšší súd (opakovane) zaoberal vo svojich skorších rozhodnutiach sp. zn. 1 Cdo 225/2021 z 27. apríla 2022, sp. zn. 2Cdo 306/2021 z 25. apríla 2022 a sp. zn. 4Cdo 99/2022 z 20. júla 2022 (o čom, ale odvolací súd v čase svojho rozhodnutia ešte nemohol mať vedomosť, takisto dovolateľ - pozn. dovolacieho súdu), v ktorých tam konajúce senáty dospeli k záveru, „poisťovňa bola poškodeným priamo žalovaná, a preto sa na priznanie úroku z omeškania vzťahujú ustanovenia, podľa ktorých sa poisťovňa dostáva do omeškania bezprostredne po tom, ako si poškodený u nej uplatní svoj priamy nárok na náhradu škody s tým rozdielom, že na úrok z omeškania nemá nárok za obdobie troch mesiacov na šetrenie poisťnej udalosti a 15 dní na výplatu, ak k výplate žiadanej náhrady skutočne došlo". Správnosť predmetného záveru pri zohľadnení systematickej a teleologickej metódy výkladu ustanovení § 11 ods. 6 až 8 zákona o povinnom zmluvnom poistení potvrdil Ústavný súd Slovenskej republiky už vo svojich skorších nálezochoch, sp. zn. III. ÚS 214/2020 zo 14. októbra 2021 a sp. zn. III. ÚS 309/2020 zo 14. októbra 2021, ktoré predchádzali spomínaným rozhodnutiam najvyššieho súdu. Práve uvedenými rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky došlo k zrušeniu rozhodnutí najvyššieho súdu aj na záveroch ktorých založil svoje rozhodnutie odvolací súd (bližšie viď bod 2 tohto rozhodnutia). Tým, že odvolací súd zvolil výklad príslušných právnych noriem v rozpore s ich účelom a zmyslom, porušili právo žalobkyne na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Dovolanie žalobkyne za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom opodstatnene namietala, že súd (odvolací) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu zrušiť a vec mu v uvedenom rozsahu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

4. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. februára 2023 sp. zn. 8Co 10/2023 (v poradí druhým) rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej zamietajúcej časti zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5 774,10 eura od 05. decembra 2019 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok potvrdil (výrok I.). Žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok II.). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po zrušujúcom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky preskúmal opätovne rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu jeho zrušenia dovolacím súdom (t.j. v rozsahu zrušenia potvrdenia zvyšnej zamietajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie) a v medziach záverov dovolacieho súdu, ktorými bol viazaný, pričom konštatoval správnosť zistenia skutkového stavu súdom prvej inštancie pokiaľ z tohto vyvodil záver, že žalobkyňa predloženými dôkazmi nepreukázala príčinnú súvislosť medzi poškodením stavca L 5 a dopravnou nehodou zo dňa 23. júla 2018. V tejto zamietajúcej časti preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Čo sa týka žalobkyňou uplatnených úrokov z omeškania uviedol, že žalovaná sa dostala s plnením peňažnej náhrady do omeškania dňom nasledujúcim po doručení oznámenia o likvidácii poisťnej udalosti 04. decembra 2019. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej zamietajúcej časti zmenil podľa § 388 CSP a priznal žalobkyni úroky z omeškania vo výške 5 % ročne od 05. decembra 2009 do zaplatenia zo sumy 5 774,10 eura. Vo zvyšnej časti, v ktorej si žalobkyňa uplatňovala titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 11 062 eur odvolací súd zamietnutie žaloby v sume nad rozsah 5 774,10 eura potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov (celého) konania odvolací súd rozhodol pod § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Uviedol, „že s ohľadom na to, že každá zo strán mala v konaní čiastočný úspech nepriznal žiadnej z nich právo na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania".

5. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa (ďalej aj „dovolaťka") podala dovolanie vo vzťahu k výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania. Prípustnosť podaného dovolania odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f) CSP, pričom v bližších podrobnostiach namietanú vadu zmätočnosti špecifikovala tak, že podľa jej presvedčenia je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné/arbitrárne pokiaľ ide o záver, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, týkajúcu sa požiadaviek na odôvodňovanie rozhodnutí súdov (viď Nález z 5. decembra 2017, sp. zn. I. ÚS 736/2016). Namietla

arbitrárnosť právneho posúdenia odvolacím súdom majú za to, že predmetným rozhodnutím bolo zasiahnuté do jej práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) a preto je nevyhnutné revidovať záver odvolacieho súdu iniciovaním dovolacieho prieskumu. Odvolací súd si podľa presvedčenia žalobkyne nesplnil svoju povinnosť dostatočným spôsobom vysporiadať sa s jej argumentáciou, aby dôvody pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania boli jasné zrozumiteľné a dostatočne konkrétne. Odvolaciemu súdu vytýkala, že odignoroval ňou prezentovanú argumentačnú líniu podoprenú autentickým a doktrínálnych výkladom relevantnej právnej normy, ako aj judikátormi závermi, podľa ktorých „zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku“. V takýchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu "úspech vo veci" (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. V danom prípade je rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti založené na nesprávnom a zároveň arbitrárnom právnom posúdení veci, keďže v ňom absentuje akékoľvek vysvetlenie dôvodov, ktoré viedli odvolací súd ku kreovaniu záveru o údajne čiastočnom úspechu oboch strán sporu a tým ipso facto nepreskúmateľné a neudržateľné záveru o nepriznaní ich náhrady žiadnej zo strán sporu. Otázku úspechu v spore opomenul odvolací súd vyhodnotiť v kontexte doktrínálneho aj teologického výkladu relevantný právnej úpravy civilného procesu či v intenciách rozhodovacej praxe všeobecných súdov a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Žalobkyňa vyslovila presvedčenie, že odvolací súd rozhodol o trovách konania v rozpore s princípmi všeobecnej spravodlivosti a princípmi, na ktorých spočíva CSP, v dôsledku čoho napadnuté rozhodnutie odporuje rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov. Odvolací súd totiž nebral v úvahu špecifický charakter sporu, v ktorom výška plnenia závisela výlučne od znaleckého posudku. V uvedenom smere dovolateľka poukázala aj na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave a zdôraznila, že každý súd má poznať svoju vlastnú judikatúru t.j. aj rozhodnutia iných sudcov, respektíve senátov toho istého súdu a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to či na ňu samotné strany sporu poukazujú (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 289/2017). Napokon žalobkyňa odvolaciemu súdu vytkla, že v odôvodnení rozsudku absentuje logické vysvetlenie dôvodov prečo nebolo možné posúdiť nárok žalobkyne na náhradu trov (minimálne dovolacieho konania) samostatne v rámci jednotlivých štádií sporového konania, a to nezávislými výrokmi. V tomto kontexte upriamila pozornosť na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 453/2019, v ktorom Ústavný súd uviedol, že „základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrenej v § 255 CSP (zásada úspechu v spore) nevyklučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktoré by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní troma samostatnými výrokmi. Dovolacie konanie predstavuje samostatnú od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní bez ohľadu na definitívny výsledok sporu“. Z uvedených dôvodov žalobkyňa Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadala, aby rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie resp., aby ho zmenil tak, že žalobkyňu prizná na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho aj dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Žalovaná s k podanému dovolaniu nevyjadřila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon

prípúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Keďže v danom prípade žalobkyňa podaním dovolaním napadla rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania, dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti takéhoto dovolania.

13. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

13.1. Ústavný súd už v uznesení č. k. I. ÚS 387/2019-26 zo 17. septembra 2019 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil názor, že „...ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie

preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí".

13.2. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku účinnom do 30. júna 2016 (§ 142 a nasl.), resp. v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník (sporová strana) nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (viď. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018).

13.3. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd napokon už vo viacerých svojich rozhodnutiach (8 Cdo 266/2019, 8 Cdo/111/2019, 4 Cdo 70/2020, 4 Cdo 155/2020, 4 Cdo 69/2022, 2 Cdo 89/2020).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

15. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa výroku o náhrade trov konania, majúc za to, že odvolací súd sa riadne nevysporiadal s argumentami pre priznanie náhrady trov konania. Vyslovila názor, že „...odvolací súd rozhodol o trovách konania v rozpore s princípmi všeobecnej spravodlivosti a princípmi, na ktorých spočíva CSP, v dôsledku čoho napadnuté rozhodnutie odporuje rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov...“, preto ho tiež v napadnutej časti označila za arbitrárne.

16. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom

denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16.1. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. V danom prípade dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho treba považovať za nepreskúmateľné. Z obsahu spisu vyplýva, že z hľadiska výsledku sporu bola žalobkyňa čiastočne úspešná, keďže odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o neexistencii trvalých následkov na zdraví žalobkyne v súvislosti s dopravnou nehodou. V uvedenom smere označil skutkové závery súdu prvej inštancie za nesprávne. Po zopakovaní dokazovania v potrebnom rozsahu odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, zamietajúci rozsudok prvoinstančného súdu preto zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5 774,10 eura spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5 774,10 eura od 05. decembra 2019 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej (zamietajúcej) časti napadnutý rozsudok potvrdil. O nároku na náhradu trov (celého - pozn. dovolacieho súdu) konania odvolací súd rozhodol pod § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP, keď žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov prvoinstančného, odvolacieho a dovolacieho konania, čo odôvodnil čiastočným úspechom každej zo strán sporu (viď bod 19 rozsudku odvolacieho súdu). Z podaní žalobkyne nachádzajúcich sa v spise (č.l. 308) je zrejmé, že v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania si uplatnila ich náhradu vo výške zodpovedajúcej jej úspechu vo veci vychádzajúc pritom z „prisúdenej sumy“ a poukazujúc na to, že výška priznaného plnenia závisela od znaleckého posudku. V tomto smere poukázala aj na konkrétne rozhodnutia všeobecných súdov resp. Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj stanovisko odbornej literatúry. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia na argumenty prezentované žalovanou nereagoval dostatočne, v podstate len stroho skonštatoval, že „každá zo strán mala v konaní čiastočný úspech“ a preto nepriznal žiadnej z nich právo na náhradu trov prvoinstančného, odvolacieho a dovolacieho konania. Taktiež je zrejmé, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní neposudzoval z hľadiska nároku na náhradu trov konania samostatne výsledok v spore podľa jednotlivých štádií konania tak, ako prebiehali. Za daného stavu dovolaciemu súdu nezostáva nič iné ako konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa nevysporiadalo so všetkými podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku na náhradu trov konania.

19. Dovolanie žalobkyne za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom opodstatnene namietala, že súd (odvolací) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušiť.

20. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej

inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.